

INFORMACJA Z KONTROLI ZABAWEK PRZEPROWADZONYCH W I KW. 2012 R.

1. W I kwartale 2012 r. została przeprowadzona planowa kontrola zabawek przez 8 wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej, działających na terytoriach województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, łódzkiego, mazowieckiego, pomorskiego, świętokrzyskiego i wielkopolskiego.
Ponadto w tym okresie wojewódzki inspektorat Inspekcji Handlowej w Warszawie (woj. mazowieckie) przeprowadził dodatkowo kontrole zabawek w ramach interwencji na skargi, na zlecenie Prezesa UOKiK oraz realizacji własnych tematów.

2. 20 lipca 2011 r. weszły w życie nowe przepisy dotyczące bezpieczeństwa zabawek. Jest to rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla zabawek¹, (zwane dalej: rozporządzeniem MG), wdrażające do polskiego prawa dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/48/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie bezpieczeństwa zabawek (zwaną dalej: dyrektywą 2009/48/WE)².

Zgodnie z powyższymi przepisami do zabawek wprowadzanych do obrotu w okresie od 20 lipca 2011 r. do 19 lipca 2013 r. nie stosuje się przepisów § 8 ust. 1 oraz pkt 3 załącznika nr 1 do rozporządzenia MG.

Zabawki wprowadzone do obrotu przed dniem 20 lipca 2011 r. podlegają przepisom rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 listopada 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla zabawek³ (zwanego dalej: rozporządzeniem MGPIPS), wdrażającego dyrektywę Rady Europejskiej 88/378/EWG z dnia 3 maja 1988 roku o harmonizacji prawa Państw Członkowskich dotyczących bezpieczeństwa zabawek, zmienioną dyrektywą Rady Europejskiej 93/68/EWG z dnia 22 lipca 1993 r. oraz dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/112/WE z dnia 16 grudnia 2008 r.

3. Kontrolą objęto łącznie 826 zabawek, stwierdzając różnego rodzaju nieprawidłowości w 323 wyrobach (39,1 proc.).
4. Kontrolami objęto 137 przedsiębiorców, w tym:
 - 45 hurtowni,
 - 38 placówek sprzedaży detalicznej, w tym 4 sklepy wielkopowierzchniowe,
 - 26 importerów,
 - 19 producentów,
 - 7 upoważnionych przedstawicieli,
 - 2 pierwszych dystrybutorów wewnątrzwspólnotowych.

¹ Dz. U. Nr 83, poz. 454

² Dz. Urz. UE L 170/1 z 30 czerwca 2009 r.

³ Dz. U. z 2003 r., Nr 210, poz. 2045 ze zm.

5. W zakresie spełniania zasadniczych i innych wymagań skontrolowano łącznie 511 zabawek, wprowadzonych do obrotu do 19 lipca br., w tym:
- 468 zabawek importowanych (91,6 proc. skontrolowanych),
 - 30 zabawek produkcji krajowej (5,9 proc. skontrolowanych),
 - 12 zabawek pochodzących z innych krajów UE (2,3 proc. skontrolowanych),
 - 1 zabawkę, której pochodzenia nie ustalono (0,2 proc. skontrolowanych).
6. Różnego rodzaju niezgodności stwierdzono w 166 zabawkach (32,5 proc. skontrolowanych).

Stwierdzone niezgodności dotyczyły głównie:

- braku lub niezasadnego umieszczenia ostrzeżenia „0-3” – w 79 zabawkach,
- nieprawidłowo sformułowanego lub wskazania nieistniejącego ryzyka – w 63 zabawkach,
- niezasadnego umieszczenia informacji o konieczności nadzoru osoby dorosłej – w 48 zabawkach,
- nieprawidłowej konstrukcji, sposobu wykonania, zastosowanych materiałów – w 40 zabawkach.

Szczegółowe informacje dotyczące stwierdzonych niezgodności zawiera załącznik nr 1 „Wyniki kontroli w poszczególnych kategoriach zabawek dla wyrobów wprowadzonych do obrotu przed 20 lipca 2011 r.”

7. Oceny zabawek w zakresie zgodności z zasadniczymi wymaganiami dokonano na podstawie wyników badań organoleptycznych i laboratoryjnych oraz wyników kontroli prawidłowości sporządzonych instrukcji i ostrzeżeń.
- a. Badaniom organoleptycznym poddano łącznie 99 próbek zabawek, stwierdzając niezgodności w zakresie konstrukcji i wykonania w 16 próbkach (16,2 proc. zbadanych).
 - b. W laboratoriach w Lublinie i w Łodzi zbadano łącznie 106 próbek zabawek, z czego w 34 próbkach stwierdzono niezgodności w zakresie konstrukcji, wykonania bądź zastosowanych materiałów (32,1 proc. zbadanych).
- w Specjalistycznym Laboratorium Badania Zabawek w Lublinie przeprowadzono badania 117 próbek zabawek pod kątem zgodności z normami zharmonizowanymi dot. bezpieczeństwa zabawek, stwierdzając niezgodności w zakresie konstrukcji, wykonania i materiałów w 24 próbkach (30,8 proc. zbadanych).

Badania przeprowadzono pod kątem zgodności z następującymi normami zharmonizowanymi:

- o EN 71-1:2011 „Bezpieczeństwo zabawek. Część 1: Właściwości mechaniczne i fizyczne – zbadano 58 próbek,
- o EN 71-2:2011 „Bezpieczeństwo zabawek – Palność” – zbadano 11 próbek,
- o EN 71-3:1994 „Bezpieczeństwo zabawek - Migracja określonych pierwiastków” – zbadano 7 próbek,
- o PN-EN 62115:2005+A2:2011 „Zabawki elektryczne. Bezpieczeństwo użytkowania” – zbadano 4 próbki.

- W Specjalistycznym Laboratorium Produktów Włókienniczych i Analizy Instrumentalnej w Łodzi przeprowadzono badania laboratoryjne zabawek pod kątem występowania w nich substancji niedozwolonych, tj. ftalanów i barwników azowych.

Zabawki tekstylne oraz skórzane nie mogą zawierać barwników azowych, uwalniających aminy aromatyczne w stężeniach powyżej 30 mg/kg. Barwniki azowe działają uczulająco na drogi oddechowe/skórę oraz stwarzają zagrożenie dla środowiska wodnego. Substancje spełniające powyższe kryteria zagrożeń są niedozwolone w zabawkach w ilościach szkodliwych dla zdrowia dziecka. Dopuszczalne stężenie uwolnionych amin aromatycznych zostało określone w załączniku XVII „Ograniczenia dotyczące produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania niektórych niebezpiecznych substancji, mieszanin i wyrobów” do rozporządzenia REACH⁴ i wynosi 30 mg/kg. Zabawki zawierające barwniki azowe uwalniające ww. aminy aromatyczne w stężeniach przekraczających dopuszczalne, stanowią zagrożenie dla zdrowia dzieci.

Zabawki tekstylne oraz skórzane nie mogą zawierać barwników azowych, uwalniających aminy aromatyczne w stężeniach powyżej 30 mg/kg. Barwniki azowe działają uczulająco na drogi oddechowe/skórę oraz stwarzają zagrożenie dla środowiska wodnego. Substancje spełniające powyższe kryteria zagrożeń są niedozwolone w zabawkach w ilościach szkodliwych dla zdrowia dziecka. Dopuszczalne stężenie uwolnionych amin aromatycznych zostało określone w załączniku XVII „Ograniczenia dotyczące produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania niektórych niebezpiecznych substancji, mieszanin i wyrobów” do rozporządzenia REACH i wynosi 30 mg/kg. Zabawki zawierające barwniki azowe uwalniające ww. aminy aromatyczne w stężeniach przekraczających dopuszczalne, stanowią zagrożenie dla zdrowia dzieci.

W zakresie występowania ww. ftalanów w laboratorium zbadano 25 próbek zabawek, w przeważającej ilości pochodzących z importu, głównie z Chin. Występowanie niedozwolonych ftalanów stwierdzono w 6 zabawkach (24,0 proc. zbadanych).

Ponadto zbadano 1 zabawkę w zakresie innych substancji niebezpiecznych – barwników azowych, których obecności nie stwierdzono.

8. W zakresie spełniania zasadniczych i innych wymagań skontrolowano łącznie 315 zabawek, wprowadzonych do obrotu po 19 lipca br.⁵, w tym:
 - 245 zabawek importowanych (77,8 proc. skontrolowanych),
 - 61 zabawek produkcji krajowej (19,4 proc. skontrolowanych),
 - 7 zabawek pochodzących z innych krajów UE (2,2 proc. skontrolowanych),
 - 2 zabawki, których pochodzenia nie ustalono (0,6 proc. skontrolowanych).
9. Różnego rodzaju niezgodności stwierdzono w 157 zabawkach (49,8 proc. skontrolowanych). Stwierdzone niezgodności dotyczyły:

⁴ Rozporządzenie (WE) 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 roku w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (opublikowane w Dz. Urz. UE L 396 z 30.12.2006, s.1 oraz sprostowanie w Dz. Urz. UE L 136 z 29.05.2007, s. 3).

⁵ W toku kontroli podjętych przez Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej we Wrocławiu (woj. dolnośląskie) nie było możliwe ustalenie daty wprowadzenia do obrotu 8 zabawek, w związku z powyższym zabawki te zostały ujęte jako wprowadzone do obrotu do dnia 19.07.2011 r.

- braku informacji o producencie lub importerze – w 101 zabawkach,
- brak deklaracji zgodności – w 52 zabawkach,
- nieprawidłowa deklaracja zgodności – w 26 zabawkach,
- braku wymaganych ostrzeżeń i instrukcji – w 18 zabawkach,
- braku lub nieprawidłowego oznakowania CE – w 15 zabawkach.

Szczegółowe informacje dotyczące stwierdzonych niezgodności zawiera załącznik nr 2 „Wyniki kontroli w poszczególnych kategoriach zabawek dla wyrobów wprowadzonych do obrotu po 20 lipca 2011 r.”

10. Oceny zabawek w zakresie zgodności z zasadniczymi wymaganiami dokonano na podstawie wyników badań organoleptycznych i laboratoryjnych oraz wyników kontroli prawidłowości sporządzonych instrukcji i ostrzeżeń.
- a. Badaniom organoleptycznym poddano łącznie 68 próbek zabawek, stwierdzając niezgodności w zakresie konstrukcji i wykonania w 5 próbkach (7,4 proc. zbadanych).
 - b. W laboratoriach w Lublinie i w Łodzi zbadano łącznie 59 próbek zabawek, z czego w 15 próbkach stwierdzono niezgodności w zakresie konstrukcji, wykonania bądź zastosowanych materiałów (25,4 proc. zbadanych).
- Laboratorium w Lublinie przeprowadziło badania 46 próbek zabawek pod kątem zgodności z normami zharmonizowanymi dot. bezpieczeństwa zabawek, stwierdzając niezgodności w zakresie konstrukcji, wykonania i materiałów w 18 próbkach (39,1 proc. zbadanych).

Badania przeprowadzono pod kątem zgodności z następującymi normami zharmonizowanymi:

- o EN 71-1:2011 „Bezpieczeństwo zabawek. Część 1: Właściwości mechaniczne i fizyczne – zbadano 34 próbki,
 - o EN 71-2:2011 „Bezpieczeństwo zabawek – Palność” – zbadano 9 próbek,
 - o PN-EN 62115:2005+A2:2011 „Zabawki elektryczne. Bezpieczeństwo użytkowania” – zbadano 3 próbki.
- Laboratorium w Łodzi przeprowadziło badania laboratoryjne zabawek pod kątem występowania w nich niedozwolonych ftalanów i barwników azowych.
- W zakresie występowania ww. ftalanów w laboratorium zbadano 9 próbek zabawek, w przeważającej ilości pochodzących z importu, głównie z Chin. Występowanie niedozwolonych ftalanów stwierdzono w 3 zabawkach (33,3 proc. zbadanych).

Ponadto zbadano 1 zabawkę w zakresie innych substancji niebezpiecznych – barwników azowych, których obecności nie stwierdzono.

11. W wyniku ustaleń poczynionych w toku przeprowadzonych kontroli zabawek w I kwartale:
- W przypadku zasadniczych wymagań oraz innych niezgodności, które można uznać za mniej istotne i łatwe do usunięcia, wystąpiono do przedsiębiorców, odpowiedzialnych za wprowadzenie zabawki do obrotu, o podjęcie dobrowolnych działań: w 191 przypadkach dotyczących innych niezgodności oraz w 31 przypadkach dotyczących niezgodności zasadniczych.

- Na podstawie art. 40k ust. 1 ustawy o systemie oceny zgodności wydano 20 decyzji zakazujących dalszego przekazywania zabawki.
 - Przekazano do UOKiK akta kontroli dot. 45 zabawek z wnioskiem o wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie wprowadzonych do obrotu zabawek niezgodnych z zasadniczymi lub innymi wymaganiami.
 - Skierowano do organów ścigania 27 wniosków o podejrzenie popełnienia przestępstwa poprzez naruszenie art. 45-47 uosoz.
12. Podczas kontroli stwierdzano głównie zabawki wprowadzone do obrotu przed 20 lipca 2011 r. (61,9 proc.). W stosunku do IV kwartału 2012 r. znacząco zmniejszył się odsetek nieprawidłowości w zakresie: wskazania nieistniejącego ryzyka (15,5 proc. w stosunku do 41,0 proc.), braku wskazania ryzyka związanego z ostrzeżeniem „0-3” (1,6 proc. w stosunku do 39,2 proc.) oraz niezasadnie umieszczonej informacji o konieczności nadzoru osoby dorosłej (9,39 proc. w stosunku do 35,2 proc.).
13. Zabawki wprowadzone do obrotu po 20 lipca 2011 r. stanowiły 38,1 proc ogółem skontrolowanych zabawek (315 zabawek).
- W zakresie innych wymagań w 3 przypadkach stwierdzono brak deklaracji zgodności, natomiast 12 zabawek posiadało nieprawidłowo wystawioną deklarację zgodności WE (3,8 proc.). Główne nieprawidłowości w zakwestionowanych deklaracjach zgodności polegały na: braku indywidualnego kodu identyfikującego umieszczonego na zabawce, braku kolorowego zdjęcia umożliwiającego identyfikację zabawki oraz braku numeru jednostki notyfikowanej. W 87 przypadkach stwierdzono brak informacji o producencie (27,6 proc.), a w 14 przypadkach brak informacji o importerze (4,4 proc.). Natomiast tylko 5 zabawek nie posiadało indywidualnego kodu identyfikującego (1,6 proc). W zakresie zasadniczych wymagań w 18 przypadkach odnotowano brak instrukcji i ostrzeżeń (5,7 proc.), a w 27 przypadkach były one nieprawidłowe (8,6 proc.).
14. Mimo, iż zarówno w przypadku zabawek wprowadzonych do obrotu przed, jak i po 20 lipca 2011 r. odsetek niezgodności z zasadniczymi wymaganiami dotyczącymi instrukcji i ostrzeżeń, które powinny być dołączone do niektórych zabawek jest znaczny, nieprawidłowości te są łatwe do usunięcia poprzez uzupełnienie brakujących lub wyeliminowanie informacji bezpodstawnie dołączonych do zabawki. Bezpośredni kontakt z odpowiedzialnym podmiotem nie tylko usprawnia przeprowadzenie kontroli, lecz także pozwala na szybsze i skuteczniejsze wyeliminowanie z obrotu zabawek niespełniających wymagań. Inspektorzy IH umożliwiają przedsiębiorcom podjęcie dobrowolnych działań mających na celu usunięcie stwierdzonych niezgodności. W I kwartale 2012 r. IH wystąpiła do przedsiębiorców odpowiedzialnych za stwierdzone niezgodności o podjęcie dobrowolnych działań: w 191 przypadkach dotyczących innych niezgodności oraz w 31 przypadkach dotyczących niezgodności zasadniczych.

Załączniki:

1. Załącznik nr 1 „Wyniki kontroli w poszczególnych kategoriach zabawek dla wyrobów wprowadzonych do obrotu przed 20 lipca 2011 r.”
2. Załącznik nr 2 „Wyniki kontroli w poszczególnych kategoriach zabawek dla wyrobów wprowadzonych do obrotu po 20 lipca 2011 r.”

Opracowanie:

Ewa Domańska

Departament Nadzoru Rynku